

# Motion till riksdagen

1987/88:A29

av Börje Hörnlund m. fl. (c)

med anledning av prop. 1987/88:64 om särskilda regionalpolitiska insatser i delar av Bergslagen och norra Sveriges inland

---

## Inledning

Koncentrationsutvecklingen i samhället under framför allt 1960- och 1980-talen har inneburit en allt starkare centralisering av befolkning, bebyggelse och näringsstruktur. Storskalighet och arbetskraftens geografiska rörlighet har av en politisk majoritet, mot centerns bestämda uppfattning, setts som nödvändiga förutsättningar för ökad ekonomisk tillväxt. Detta har medfört att skillnaderna i levnadsförhållanden mellan olika delar av landet ökat. Den politiska inriktningen och marknadens drivkrafter har förstärkt koncentrationen inom näringslivet både vad avser produktionsstruktur och maktfunktioner. Den offentliga sektorn har också kraftigt bidragit till koncentrationen. Inte minst har kommunsammanläggningarna verkat i den riktningen.

Sammantaget har samhällsutvecklingen under en följd av år inneburit en ökad centralisering med ett minskat inflytande för den enskilde. Politiken under de senaste åren har kraftigt stimulerat och prioriterat de mest expansiva regionerna till men för både de stora tätorterna och landet i övrigt.

Alla, vare sig man växer upp i en storstadsregion, i mindre tätorter eller på landsbygden, har rätt till bostad, arbete och en god miljö. En central del i en närings- och regionalpolitik för en decentralistisk utveckling är insatserna både för att utveckla landsbygden och slå vakt om storstadens miljö och utvecklingsmöjligheter. Både en levande landsbygd och en fungerande storstadsmiljö är nödvändiga förutsättningar för en positiv utveckling av hela landet.

## Centerpartiets syn

Mot bakgrund av den lättsvarande koncentrationsutvecklingen i samhället måste, enligt centerpartiets uppfattning, en huvuduppgift för den ekonomiska politiken vara att främja en utveckling mot bättre balans såväl mellan som inom skilda regioner. Möjligheterna att uppfylla målsättningen att nå en regional balans förutsätter emellertid att statsmakterna vid beslut inom alla samhällssektorer tar hänsyn till vad denna målsättning kräver. Samhällets insatser måste samordnas på ett sådant sätt att en positiv regional utveckling främjas.

Det är med denna utgångspunkt nödvändigt med en helhetssyn på bl. a.

näringspolitiken, sysselsättningspolitiken, trafikpolitiken, bostadspolitik, skattepolitiken och utbildningspolitiken. Åtgärder inom dessa områden är avgörande för möjligheterna till en positiv regional utveckling. Det politiska arbetet måste därför ha en medveten inriktning i syfte att nå detta mål. En sektorsövergripande, konsekvent och långsiktig politik för regional utveckling måste föras.

En bättre regional balans innebär att landets samlade produktionsresurser kan utnyttjas på ett bättre sätt. De grundläggande balansproblemen i samhällsekonomin kan inte lösas om inte produktionsförutsättningar i form av mänskligt kunnande, samhällsinvesteringar och råvarutillgångar över hela landet tas till vara.

En politik för att skapa regional balans måste således vara en del av den ekonomiska politiken, om målet att främja ekonomisk utveckling och full sysselsättning i landets alla delar skall ha något reellt innehåll. Det krävs i dagsläget mycket kraftfulla åtgärder för att bygga upp en infrastruktur i utsatta regioner, om varaktiga möjligheter till arbete, boende, utbildning, service m. m. över hela vårt land skall finnas. Vitala delar i en sådan politik är förbättrade kommunikationer genom förbättrade flygförbindelser i t. ex. de inre delarna av stödområdet, utveckling av järnvägsnätet samt avsevärda satsningar på länsvägnätet och de enskilda vägarna. Satsningar på de regionala högskolorna i skogslänen och andra regionalt utsatta områden är en nödvändig åtgärd för att hela landet skall kunna få tillgång till avancerad teknik och avancerat tekniskt kunnande. En utveckling av de små högskolorna är ett annat viktigt led i arbetet för förbättrad infrastruktur.

De generella åtgärderna för att utveckla infrastrukturen måste dock kompletteras med att stimulera nyetablering och utveckling av befintlig företagsamhet i utsatta regioner. Det är särskilt viktigt att skapa gynnsamma villkor för nyföretagande och utveckling i de små företagen. De mindre och medelstora företagen har en avgörande betydelse för möjligheterna att diversifiera näringsstrukturen i regionalt utsatta regioner.

De konkreta närings- och regionalpolitiska insatserna måste därför ta sikte på att förbättra villkoren för industrin och småföretagsamheten. Småföretagsamheten har en strategisk betydelse i en offensiv och framtidsinriktad industri- och sysselsättningspolitik. Småföretagarna har, tillsammans med egenföretagarna, en särskild betydelse när det gäller möjligheterna att vända den nuvarande koncentrationsutvecklingen i samhället och skapa en bättre balans såväl mellan som inom olika regioner.

## Riksdagens regionalpolitiska beslut våren 1987

Den socialdemokratiska regeringspolitiken efter regeringsskiftet 1982 har allvarligt försämrat den regionala och inomregionala balansen. Orsaken är främst den ekonomiska politiken och näringspolitiken. Den har stimulerat och prioriterat de mest expansiva regionerna. Bl. a. innebar devalveringen 1982 en kraftig stimulans till de stora exporterande företagen som främst finns i landets koncentrationsområden, vilket ytterligare befrämjade centraliseringstendenserna. Den socialdemokratiska regeringspolitiken har vidare främst tagit sikte på att gynna storföretagen på småföretagens bekost-

nad. Regeringen har visat stor generositet mot solida, vinstgivande företag som Volvo och SAAB. Lokaliseringsbidrag har beviljats Volvo med 230 miljoner och SAAB med 441 miljoner för etablering av bilfabriker i Uddevalla resp. Malmö. Regeringen har dessutom frisläppt 12,5 miljarder ur investeringsfonderna. Volvo och SAAB har även på ett uppseendeväckande sätt fått skattelättnader genom att de fick överta rätten till förlustavdrag från Svenska Varv. Förlustavdragen kan jämföras med ett bidrag till vardera företaget på ca 500 milj. kr. Regeringen har vidare givit Volvoledningen ett löfte att genomföra kostnadskrävande väginvesteringar i den västsvenska regionen – en del av det s. k. ScanLink-projektet. Kostnaden per meter för detta vägprojekt uppgår till ca 35 000 kr. Den förda koncentrationspolitiken har samtidigt hårt drabbat regioner som Bergslagen, Norrlands inland och sydöstra Sverige mycket hårt. Uttalanden från regeringsföreträdare om vikten av att motverka de ökande obalanserna i samhället har inte alls motsvarats av reella regeringsinsatser.

Regeringens konservativa och koncentrationsinriktade syn på regionalpolitikens utformning medförde att riksdagen våren 1987 riktade en betydande kritik mot de föreliggande förslagen. Riksdagen beslöt bl. a. att öka länsanslagen med 200 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Riksdagen begärde också en ny regionalpolitisk utredning. Riksdagens beslut om ökade länsanslag mottogs mycket positivt av de regionalt utsatta länen. De förstärkningar av medel för regionala utvecklingsinsatser som dessa län nu fått hade inte kunnat ske om regeringens förslag fått majoritet.

I det regionalpolitiska beslutet underströks vidare angelägenheten i att riksdagen får ta ställning till viktiga infrastrukturella satsningar. Detta uttalande gjordes av riksdagsmajoriteten med anledning av regeringens förslag om anvisning av 300 milj. kr. för en treårsperiod. Regeringen begärde att få utnyttja dess medel efter eget gottfinnande. Industriministerns uppgörelse med Volvo och SAAB – innebärande satsningar i mångmiljardklassen – medförde dock att vi från centerpartiets sida kände stark skepsis inför hur regeringen i så fall skulle komma att använda dessa medel. Riksdagen avlog också regeringens begäran om bemyndigande att få utnyttja dessa medel för infrastrukturella insatser utan riksdagens godkännande.

Riksdagen ifrågasatte inte behovet av insatser för att förbättra infrastrukturen och allmänt förstärka näringslivets förutsättningar i de regionalpolitiskt prioriterade regionerna. Tvärtom poängterade centerpartiet att det behövs mångmiljardbelopp under de närmaste åren och inte bara 100 milj. kr./år under tre år för sådana insatser. Riksdagen hemställde att regeringen snarast skulle återkomma till riksdagen med förslag om särskilda insatser av detta slag i de regionalpolitiskt prioriterade områdena.

## Propositionen

Proposition 1987/88:64 om särskilda insatser i delar av Bergslagen och norra Sveriges inland skall ses mot denna bakgrund. Propositionen har tvingats fram genom riksdagens beslut, och insatserna är en nödvändig följd av regeringens koncentrationspolitik.

I propositionen läggs förslag om åtgärder för att motverka de negativa effekterna av personalminskningarna vid Domnarvets järnverk i Borlänge och nedläggningen av gruvbrytningen i Grängesberg. Vidare läggs vissa förslag för att förbättra förutsättningarna för utveckling i norra Sveriges inland. Åtgärderna anvisas över tilläggsbudget för innevarande budgetår och beräknas kosta 675 milj. kr. I vissa fall får anvisade medel utnyttjas upp till fyra år.

Propositionen fullföljer dock enligt vår mening riksdagens intentioner endast till en del, eftersom den enbart berör delar av Bergslagen och en mindre del av norra Sveriges inland. Den förda koncentrationspolitiken har emellertid kraftigt försämrat förutsättningarna i län och kommuner inom alla landsdelar.

Ett av motiven för att regeringen skulle återkomma till riksdagen med sina förslag till infrastrukturella insatser var att de insatser som beslutats till mycket stor del riktas mot expansiva områden och till storföretag som Volvo och SAAB. Däremot har andra mer utsatta delar av landet behandlats mycket styvmoderligt av regeringen. Regeringens vaktslående om storföretagen på bekostnad av de mindre företagen präglar huvudförslaget i den föreliggande propositionen, då ett storföretag som ASEA/BBC föreslås få ett betydande stöd.

Ytterligare ett skäl för riksdagens beslut är vikten av att insatserna inom olika politiska sektorer måste samordnas, om en mer balanserad regional utveckling skall kunna uppnås. De politiska förslag som den socialdemokratiska regeringen lagt på olika områden innebär totalt en fortsatt koncentration till några få expansiva orter och regioner. Regeringen försöker samtidigt ge sken av att de medel som anvisas över ordinarie budgetanslag till exempelvis investeringar i kommunikationer eller på utbildningsområdet är särskilt motiverade regionalpolitiska stödinsatser.

Den statssekreterargrupp som finns i regeringskansliet har heller inte avsatt några synbarliga resultat vad avser samordningen av stödet till utsatta regioner. Tvärtom tycks insatserna inom viktiga områden som kommunikationer, utbildning, bostadspolitik etc., trots deklarationerna om motsatsen från industriministern och andra regeringsföreträdare, fortfarande vara inriktade på att gynna koncentrationsområdena.

## Bergslagen

Bergslagen har drabbats hårt av den pågående strukturomvandlingen inom basnäringar som gruv-, järn- och stålindustrin. Antalet sysselsatta har minskat med mer än 11 000 under första hälften av 1980-talet. Berörda företag är ofta statligt ägda storföretag, och problemen i Bergslagen beror i hög grad på att regionens övriga industrier inte är så diversifierade och utvecklade att de kan ta över all friställd arbetskraft. Sedan regeringsskiftet 1982 har också närmare 20 000 personer flyttat ut från Bergslagskommunerna.

De föreslagna insatserna i den nu föreliggande propositionen skall därför ses som ett senkommet försök att lindra de sociala verkningarna för de människor som drabbats av den förda ekonomiska politiken och den

pågående omstruktureringen av den statliga företagsamheten inom gruv- och stålindustrin. "Bergslagspaketet" är inget "paket för Bergslagen" utan ett stöd till vissa orter och kommuner i Bergslagen som dyrt fått betala följderna av den socialdemokratiska politiken. "Paketet" omfattar insatser i Borlänge, Ludvika, Smedjebacken, Ljusnarsberg och Hällefors. Huvuddelen av de 23 Bergslagskommunerna får således över huvud taget ingen del av stödet.

Mot. 1987/88  
A29

## Norra Sveriges inland

I propositionen föreslås insatser i norra Sveriges inland. Åtgärderna är klart otillräckliga om den negativa trenden skall kunna brytas. Såsom vi påtalat i andra sammanhang har utvecklingen i vissa kommuner i Norrlands inland gått så långt att det inte bara krävs att utflyttningen hejdas utan även att inflyttning sker. I annat fall torde dessa kommuner om något eller några decennier knappast ha någon befolkning kvar. Vi avser därför att i annat sammanhang återkomma till riksdagen med förslag om ytterligare åtgärder för att främja utvecklingen i detta område.

## Centerpartiets förslag

Regeringens koncentrationsinriktade politik måste brytas. Vi konstaterar att ca 50 av de sämst ställda kommunerna inom stödområdet inte får del av de föreslagna satsningarna i den föreliggande propositionen. Vi förutsätter att regeringen fullföljer riksdagens beslut från i våras och återkommer med förslag i samma storleksordning för övriga regionalt utsatta delar av landet. Sådana satsningar är nödvändiga för att lindra de sociala verkningarna av den "tredje vägens" ekonomiska politik – en politik som varit starkt koncentrationsdrivande.

Propositioner med särskilda "paket" måste dock betraktas som "brandkårsutryckningar" betingade av nödvändigheten av att försöka i efterhand något "reparera" de skador en felaktigt förd politik orsakat. Enligt vår mening krävs i stället ett decentralistiskt synsätt med ett nytänkande och mer generella insatser i syfte att skapa ett nytt klimat och en större optimism och framtidstro hos människor i regionalt utsatta regioner. Vi kommer i annat sammanhang att mera utförligt presentera våra förslag i dessa hänseenden. Vi vill dock här peka på några områden och projekt lämpade för mera generella insatser i syfte att skapa bättre utvecklingsmöjligheter för orter och regioner utanför koncentrationsorterna.

## Satsning på småföretagsamheten

En livskraftig småföretagsamhet har en avgörande betydelse för möjligheterna att skapa en differentierad näringsstruktur. Det krävs omfattande åtgärder för att nå detta mål. Från centerpartiets sida har vi bl. a. föreslagit följande åtgärder i syfte att förbättra klimatet för den mindre företagsamheten:

- Reducering av sjukförsäkringsavgifterna för småföretag
- Borttagande av löneavgiften utanför storstadsregionerna

- Slopande av beskattningen för i företag arbetande kapital
- Inrättande av privata investeringskonton för att bl. a. stimulera nyföretagande
- Inrättande av en småföretagarfond för industriellt och tekniskt utvecklingsarbete i småföretag

Mot. 1987/88  
A29

## Utveckla landsbygden

En central del i en politik för en decentralistisk utveckling och en bra miljö är insatserna för att utveckla landsbygden. En levande landsbygd har stor betydelse för långt fler än dem som bor på landsbygden. Det krävs därför också att landsbygden får sin rättmätiga del av de statliga insatser som satsas på utveckling och infrastruktur. Nya "grepp" måste till för att bryta den negativa utvecklingen på landsbygden.

Statsmakterna och de statliga myndigheterna har hittills tagit mycket liten hänsyn till de speciella förhållanden som råder på landsbygden. I t. ex. den närings-, bostads- och utbildningspolitiska planeringen negligeras nästan helt behovet av en positiv utveckling på landsbygden. De statliga verken har ej tagit hänsyn till landsbygden i sitt beslutsfattande. Posten planerar att försämrat sin service och har bl. a. aviserat att avgifter skall tas ut för lantbrevbäringen. Televerket vill dra in telefonkiosker i landsbygdens småorter.

Vidare har ca 50 lokalkontor för försäkringskassan dragits in trots att riksdagen uttalat sig i annan riktning. En riksdagsmajoritet har också på regeringens förslag fattat beslut om att folkbokföringen skall övertas av de lokala skattemyndigheterna. Denna försämring av servicen till enskilda människor genomförs till en merkostnad för folkbokföringen på en kvarts miljard. Beslutet innebar en förlust av ca 1 500 arbetstillfällen, vilket främst drabbar landsbygden.

## Landsbygdskampanjen

Samtidigt med den pågående utarmningen av landsbygden görs en mängd positiva uttalanden från regeringens sida med anledning av den s. k. landsbygdskampanjen. Kampanjen har initierats av Europarådet och skall pågå under 1987 och 1988.

I Sverige har myndigheter och folkrörelser gemensamt gått ut i kampanjen med syfte att sprida information om landsbygdens utvecklingsmöjligheter. I arbetet bör bl. a. ingå att stimulera och konkret stödja nya utvecklingsprojekt samt mobilisera människor att ta initiativ till åtgärder för att utveckla landsbygden. Myndigheternas del i kampanjen, benämnd Landsbygd 90, samordnas av glesbygdsdelegationen. Officiellt innehar industriministern ledningen av kampanjen. Vi förutsätter att kampanjen tillförs erforderliga resurser för den fortsatta verksamheten. I annat fall riskeras att kampanjen får avslutas i förtid.

## Differentiera landsbygdens näringsliv

Mot. 1987/88

A29

Den allt kraftigare befolkningskoncentrationen efter regerings-skiftet 1982 hotar att ödelägga stora landsbygdsområden. Utarmningen har gått så långt att det krävs en inflyttning av ungdomar och unga familjer om många bygder skall ha en reell chans att långsiktigt överleva.

Vi vill understryka att en utveckling av landsbygden förutsätter en helhetssyn på planeringen av infrastruktur, bebyggelse, service, kulturutbud m. m. Det behövs såväl en nyetablering av företag som utveckling av befintliga företag utanför de areella näringarna. Småindustrier, hantverk, hemslojd, turism m. m. är exempel på verksamheter som kan utgöra komplement till landsbygdens basnäringar.

På den rena landsbygden är sysselsättningen av naturliga skäl främst anknuten till jord- och skogsbruk med binärningar. Det är enligt vår mening väsentligt att i huvudsak all åkermark som i dag är avsedd för livsmedelsproduktion hålls öppen. Detta bör bl. a. kunna ske genom en mer differentierad produktion. Odling av energigrödor och energiskog kommer att inför förnyelsen av energisystemet vara ett exempel på ny produktion. En väsentlig förutsättning för en sådan utveckling är att det finns en reell vilja hos statsmakterna att skapa en marknad för inhemsk drivmedelsetanol. Inhemskt producerad drivmedelsetanol bör därför få skattefrihet.

Centerpartiet anser även att fler enskilda människor bör ges tillfälle att på hel- eller deltid äga och bruka egen jord. Kombinationssysselsättningar och olika typer av brukskombinationer är önskvärda och måste underlättas.

## Program för förstärkning och beläggning av länsvägnätet

En grundläggande förutsättning för en positiv utveckling av regionalt utsatta delar i allmänhet och landsbygden i synnerhet är ett bra och fungerande vägnät. Det är enligt vår mening nödvändigt att länsvägnätet får en rimlig andel av de ekonomiska resurser som avdelas för investeringar.

För stora delar av vårt land är bilen ofta det enda transportalternativet. Möjligheterna att utnyttja kollektiva transportmedel är små. Samtidigt får människor och företag i dessa regioner via skatten solidariskt svara för en subventionering av kollektivtrafiken. En normalinkomsttagare i dessa bygder kan få betala ca 2 000 kr. i skatt per år till kollektivtrafiken utan att ha någon möjlighet att utnyttja denna.

Enligt vår mening måste investeringarna i länsvägnätet få en klar regionalpolitisk profil för att bl. a. ge de bygder som saknar kollektivtrafik rättvisare och rimligare förhållanden. Vägverket måste av regionalpolitiska skäl leva upp till ambitionen i 1979 års trafikpolitiska beslut innebärande att cirka hälften av investeringsmedlen fördelas till länsvägarna. Under senare år har riksvägarna fått en allt större andel av de ekonomiska resurserna inom ramen för en totalt minskande volym för väginvesteringar. Tillgängliga medel har i allt större utsträckning satsats i stora och dyra vägprojekt.

Ett bra vägnät över hela landet är av vital betydelse för näringslivets transporter, särskilt skogsindustrins. Sverige exporterar i dag skogsprodukter för 40–50 miljarder kronor. Avverkningen uppgår till över 60 miljoner

m<sup>3</sup>. Transportkostnaden är 30–35 kr./m<sup>3</sup>. Detta betyder att skogstransporterna årligen kostar ca 2 miljarder kronor. Ett bra vägnät gynnar över huvud taget den befintliga företagsamheten och förbättrar t. ex. möjligheterna för turistnäringen.

Mot. 1987/88  
A29

Mot denna bakgrund anser vi att en omfördelning av ekonomiska resurser för investeringar i vägnätet måste ske. En större del måste komma länsvägnätet till godo. En upprustning av detta vägnät har stor betydelse för att förbättra infrastrukturen i regionalt utsatta landsdelar. *Ett program för förstärkning och beläggning av återstående grusvägar i länsvägnätet bör därför tas fram.* En sådan satsning skulle samtidigt visa en vilja från samhällets sida att förbättra förhållandena i utsatta regioner. Den skulle bidra till att skapa optimism och framtidstro hos människorna i nu hårt drabbade orter och vara till nytta för hela landet.

De ovan beskrivna insatserna är exempel på generella och långsiktiga insatser som skulle komma hela landet till del. Samtidigt skapas förutsättningar som medför att behovet av "åtgärds paket" – av den typ den föreliggande propositionen representerar – minskar. "Paketet" är dyra men får samtidigt begränsade effekter för den långsiktiga utvecklingen för landet i dess helhet.

## Anslagsfrågor m. m.

Vi kommer nedan att ta upp vissa anslagsfrågor m. m. med anledning av de förslag som läggs i proposition 1987/88:64 under skilda huvudtitlar.

## Mindre högskolor

Centerpartiet har i annat sammanhang yrkat på att 50 milj. kr. skall anvisas till de mindre högskolorna för stöd till regionalpolitiskt betingad högre utbildning och forskning. Goda möjligheter att bedriva forskning och högre utbildning i landets olika delar utgör en viktig del i strävandena att åstadkomma en balanserad regional utveckling. En uppdelning, där några få orter i landet svarar för forskning och utveckling, måste motverkas. Även ur forskningspolitiska synpunkter är det angeläget att hela landets kreativa förmåga tas till vara.

Från centerpartiets sida har vi tidigare pekat på behovet av att den högre utbildningen vid de mindre högskolorna också kan kompletteras med forskning. De mindre högskolorna bör upprätta forskningsprogram. Vidare måste professurer kunna inrättas när en tillräcklig forskningsbas finns. Redan i dagsläget finns en utveckling enligt de riktlinjer som vi skisserat. Som exempel kan nämnas högskolan i Karlstad. Där är inte mindre än tretton professorer för närvarande verksamma. Det är ofta kommunala organ och banker som finansierar dessa forskningsverksamheter. Det är självfallet välkommet att externa medel på detta sätt ställs till den högre utbildningens och forskningens förfogande. Det är dock lika viktigt att staten tar sitt ekonomiska ansvar för att utveckla forskningen vid de mindre högskolorna. Detta är av stor betydelse för att de mindre högskolorna skall kunna utvecklas till regionala utvecklingscentra och få fasta resurser. Resurser som

kan utnyttjas som en bas för insatser att utveckla den region högskolan är belägen i.

Mot. 1987/88  
A29

## Bergslagens tekniska högskola

I proposition 1987/88:64 tas vidare ett av de mera framtidsinriktade projekten för Bergslagens utveckling upp – dvs. Bergslagens tekniska högskola (BTH). Detta projekt är ett bra exempel på en s. k. nätverkshögskola. Projektet är också ett utmärkt exempel på den samverkan som kunde genomföras i regionstyrelsernas regi. Avskaffandet av regionstyrelserna skapar betydande svårigheter att i fortsättningen få en fungerande ledningsorganisation för BTH.

En möjlighet att skapa en ny fungerande ledningsorganisation är att förändra Bergslagsdelegationens roll och uppgifter. Delegationen är i dagsläget ett temporärt organ och som sådant ingen lösning på problemet med BTH:s ledningsorganisation. Delegationen saknar också i nuvarande form en naturlig anknytning till högskoleväsendet.

Enligt vår mening bör dock Bergslagsdelegationen bli ett organ av mera permanent karaktär bl. a. med tanke på behovet av samordnade och offensiva insatser för att utveckla Bergslagen. Delegationen skulle då kunna överta ansvaret för Bergslagens tekniska högskola och samtidigt tillföras resurser för detta ändamål i form av tjänster, förlagda till regionen, men replierande på berörda universitet.

Det är angeläget att frågan om ledningsorganisationen för BTH-projektet löses innan regionstyrelserna avskaffas den 1 juli 1988. Detta är nödvändigt för att kunna fullfölja och intensifiera insatserna för att vidareutveckla projektet "Bergslagens tekniska högskola". Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med ett förslag av denna innebörd.

## Kultur

I proposition 1987/88:64 föreslås vidare att 6 milj. kr. skall satsas på kulturprojekt i Bergslagen resp. Jämtlands län. Regeringen avser att uppdra åt Bergslagsdelegationen och länsstyrelsen i Jämtland att svara för viss verksamhet på kulturområdet.

1974 års kulturpolitiska beslut innebar att landstingen tilldelades en betydelsefull roll på kulturområdet. Enligt vår mening bör därför även resp. landsting och primärkommunerna i Bergslagen, vid sidan av Bergslagsdelegationen och länsstyrelsen i Jämtlands län, kunna få del av dessa medel. De avsatta medlen bör därför även kunna utnyttjas som projektstöd till resp. landsting och primärkommunerna i Bergslagen.

## Särskilda skogsvårdsinsatser i norra Sverige

I propositionen föreslås att 22 milj. kr. anvisas för särskilda skogsvårdsinsatser. Dessa medel bör enligt vår mening i sin helhet användas som stöd till skogsvård och till investeringar i skogsbilvägar inom det enskilda skogsbru-

ket. Ingen ytterligare administrativ uppyggnad får komma till stånd med dessa medel.

Mot. 1987/88  
A29

## Förstärkning av arbetsförmedlingarna i Bergslagsregionen

I propositionen föreslås att arbetsförmedlingarna i Bergslagsregionen skall få 20 nya tjänster till en kostnad av 9 milj. kr. Vi motsätter oss inte den regionala förstärkningen men anser att den bör finansieras genom en neddragning av de centrala resurserna på arbetsmarknadsverket.

## Satsning på mineral- och prospekteringsverksamhet i Bergslagen

Det krävs enligt vår mening åtgärder som skapar förutsättningar för en utveckling av gruvnäringen i Bergslagen. Enligt den strukturplan, som SSAB tidigare har redovisat, skall gruvan i Grängesberg läggas ned. I proposition 1987/88:25 föreslogs att gruvan skulle överföras i direkt statlig ägo, och finansiellt skapades förutsättningar för en fortsatt drift av gruvan till 1991 – då gruvan enligt regeringens förslag skall vara avvecklad – genom ett aktieägartillskott på 200 milj. kr.

Det statliga gruvbolaget bör enligt vår mening inte vara ett avvecklingsbolag utan ett "utvecklingsbolag". Bolaget bör ges reella möjligheter skapa förutsättningar för att bibehålla och stärka gruvnäringen i Bergslagen.

Bolaget bör därför få ansvar för att kunskap och kompetens inom mineral- och prospekteringsområdet i Bergslagen bibehålls. En av de största riskerna som Sverige står inför är att kunskap och kompetens försvinner genom att gruvhanteringen dras ned i så stor omfattning. Vi anser därför att 9 milj. kr. bör anvisas till gruvbolaget för insatser inom mineral- och prospekteringsområdet i syfte att långsiktigt bibehålla möjligheterna att bedriva gruvbrytning i Bergslagen.

## Hemställan

Med anledning av vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar hemställa att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om ytterligare infrastrukturella insatser i samtliga regionalpolitiskt prioriterade områden i enlighet med riksdagens regionalpolitiska beslut vid 1986/87 års riksmöte (AU 1986/87:13),

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om småföretagsamhetens betydelse för en utveckling av näringsstrukturen i regionalt utsatta områden,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om resurser till den pågående landsbygds-kampanjen.

4. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om förslag till ett utvecklingsprogram för landsbygden enligt de riktlinjer som anförts i motionen.

5. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa att riksdagen föreläggs ett program för förstärkning och beläggning av grusvägar inom länsvägnätet i enlighet med vad som anförs i motionen.

6. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om de mindre högskolornas roll som utvecklingscentra i den egna regionen.

7. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om förslag till förändring av Bergslagsdelegationens roll och uppgifter och en ny ledningsorganisation för Bergslagens tekniska högskola i enlighet med vad som anförs i motionen.

8. att riksdagen beslutar att på tilläggsbudget för budgetåret 1987/88 anvisa 6 000 000 kr. för kulturprojekt i Bergslagen och Jämtlands län att utnyttjas enligt de riktlinjer som anges i motionen.

9. att riksdagen beslutar att på tilläggsbudget för budgetåret 1987/88 anvisa 22 000 000 kr. för särskilda insatser i skogsbruket i norra Sverige enligt de riktlinjer som anges i motionen.

10. att riksdagen beslutar att personalförstärkningarna av arbetsförmedlingarna i Bergslagen skall finansieras genom en neddragning av arbetsmarknadsverkets centrala resurser i enlighet med vad som anförs i motionen.

11. att riksdagen beslutar att till statliga gruvbolaget (SSAB gruvor AB) på tilläggsbudget för budgetåret 1987/88 anvisa 9 000 000 kr. för insatser inom mineral- och prospekteringsområdet i Bergslagen i enlighet med vad som anförs i motionen.

12. att riksdagen beslutar att på inhemska råvaror producerad drivmedelsetanol skall vara skattefri.

Stockholm den 17 december 1987

*Börje Hörnlund (c)*

*Kersti Johansson (c)*

*Per-Ola Eriksson (c)*

*Görel Thurdin (c)*

*Jan Hyttring (c)*

*Ingvar Karlsson (c)*

*i Bengtsfors*

*Gunnar Björk (c)*

*Kerstin Göthberg (c)*

*Ivar Franzén (c)*

*Elving Andersson (c)*

*Rosa Östh (c)*

*Karl Boo (c)*

*Britta Hammarbacken (c)*

*Larz Johansson (c)*